

Dit informatieblad is opgesteld in samenwerking met de [Raad van notarissen van de Europese Unie \(CNUE\)](#).

1 Hoe wordt de uiterste wilsbeschikking (testament, gemeenschappelijk testament, erfovereenkomst) opgesteld?

Spanje kent zeven verschillende rechtstelsels op het gebied van erfrecht. Deze zijn rechtstreeks van toepassing op niet-Spaanse ingezetenen op elk grondgebied met eigen wetgeving die afwijkt van de Spaanse nationale wetgeving. Spaanse onderdanen moeten zich beroepen op hun burgerschap van een autonome gemeenschap (op grond van de verhouding tussen de verschillende territoriale rechtsgebieden overeenkomstig de Spaanse interne collisioneregels), conform artikel 36 van Verordening (EU) nr. 650/2012 van 4 juli 2012.

Voor zover het testamentaire beschikkingen betreft, moet onderscheid worden gemaakt tussen de wetgeving van het gewone Spaanse burgerlijk recht, zoals neergelegd in het Spaanse Burgerlijk Wetboek van 1889 en zoals diverse malen gewijzigd, met name sinds de publicatie van de Spaanse Grondwet van 1978, en de lokale of bijzondere wetten (*derechos forales o especiales*) van de autonome gemeenschappen met bevoegdheden op het gebied van burgerlijk recht (Galicië, Baskenland, Navarra, Aragon, Catalonië en de Balearen).

In het Spaanse nationale burgerlijk recht is het testament de erfopvolgingstitel, aangezien erfovereenkomsten of gezamenlijke testamenten in de regel niet worden aanvaard. Een testament kan de vorm aannemen van een:

- open testament, dat wil zeggen een testament dat wordt opgemaakt ten overstaan van een notaris, die het vervolgens opstelt en in zijn notariële dossier opneemt. Dit is het meest gebruikelijke testament;
- een gesloten testament, dat wil zeggen een testament dat wordt opgemaakt ten overstaan van een notaris, zonder dat de notaris bekend is met de inhoud ervan. Deze vorm is niet langer in gebruik;
- holografisch testament, dat wil zeggen een testament dat door de erflater met de hand is geschreven, ondertekend en gedateerd. Deze vorm is niet gebruikelijk.

U kunt de Spaanse nationale civielrechtelijke wetgeving raadplegen op de website van het Spaanse staatsblad (*Boletín Oficial del Estado*) (<http://www.boe.es/buscar/pdf/1889/BOE-A-1889-4763-consolidado.pdf>). Vertalingen in het Engels en het Frans zijn te vinden op:

<https://www.mjusticia.gob.es/es/areas-tematicas/documentacion-publicaciones/publicaciones/traduccion-derecho-espanol>

Lokale of bijzondere wetten hebben elk hun eigen rechtsregels voor testamentaire beschikkingen, met elk hun eigen specifieke concepten. In sommige regio's worden gezamenlijke testamenten en erfovereenkomsten of -contracten wel geaccepteerd.

De tekst van specifieke lokale of bijzondere wetten is beschikbaar op het volgende adres:

<http://www.boe.es/legislacion/codigos/codigo.php?id=48&modo=1¬a=0&tab=2>

2 Moet de wilsbeschikking worden geregistreerd en, zo ja, hoe?

Testamentaire beschikkingen die zijn opgemaakt ten overstaan van een notaris, moeten door de notaris worden ingeschreven in het Algemene Register van testamenten (*Registro General de Actos de Última Voluntad*), dat onder het ministerie van Justitie ressorteert. Als er een testament is, zullen in dit register de datum van het meest recente testament en die van eerdere testamenten en het officiële notariële dossier waarin deze testamenten zijn opgenomen, worden vermeld. Beroepsverenigingen van notarissen (*Colegios Notariales*) kunnen actuele informatie verstrekken over de notaris of het archief waar het testament kan worden gevonden als de legaliserende notaris niet langer praktijk houdt (<http://www.notariado.org>).

Dit register is niet openbaar. Alleen personen die, nadat de erflater is overleden, kunnen aantonen dat ze een rechtmatig belang hebben bij de erfopvolging, en tijdens het leven van de erflater de erflater zelf of zijn speciale vertegenwoordiger, hebben toegang tot het register. In geval van rechtsonbekwaamheid is een gerechtelijk bevel nodig om toegang tot het register te krijgen.

3 Gelden er beperkingen voor de bevoegdheid om bij uiterste wil te beschikken (bv. een wettelijk erfdeel)?

Het Spaanse nationale burgerlijk recht reserveert een deel van de erfenis, en dan vooral de bijbehorende activa, voor bepaalde bloedverwanten in de vorm van een wettelijk erfdeel, met inbegrip van de waarde van de vrijwillige beschikkingen van de erflater, ook bij leven, en na afrek van schulden. Volgens het Spaanse Burgerlijk Wetboek is een wettelijk erfdeel het deel van de nalatenschap dat de erflater niet kan verdelen omdat dit deel wettelijk is voorbehouden aan bepaalde erfgenamen, die legitiemarissen worden genoemd.

Legitiemarissen zijn:

- de kinderen en nakomelingen van hun ouders en voorouders;
- als die er niet zijn, de ouders en voorouders van hun kinderen en nakomelingen;
- de weduwe of weduwnaar zoals voorzien door de wet.

Het wettelijk erfdeel van kinderen en nakomelingen bestaat uit twee derde van de nalatenschap van de vader en moeder. Laatstgenoemden kunnen echter een van de twee derden die het wettelijk erfdeel uitmaken, gebruiken om het erfdeel van hun kinderen of nakomelingen te verbeteren. Het resterende derde deel kan vrijelijk worden verdeeld. Daarbij wordt een recht op het gehele vermogen gevestigd, aangezien het over het algemeen om een *pars bonorum*-recht gaat (een persoonlijk schuldvorderingsrecht op basis van bloedverwantschap), met enkele uitzonderingen.

Het wettelijke erfdeel van de voorouders bestaat uit de helft van de nalatenschap van de vader en moeder, tenzij de echtgeno(o)t(e) ook een deel krijgt; in dat geval is het wettelijk erfdeel een derde deel.

Het wettelijk erfdeel dat wordt toegekend aan echtgenoten die niet van tafel en bed zijn gescheiden, bestaat uit het vruchtgebruik van twee derde van de activa van de nalatenschap, als er geen voorouders en nakomelingen zijn. Als er wel nakomelingen zijn, bestaat het wettelijke erfdeel uit het vruchtgebruik van een van de twee derde delen van de nakomelingen. Als er uitsluitend voorouders zijn, bestaat het uit het vruchtgebruik van de helft, dat de erfgenamen in contanten kunnen afwikkelen.

De lokale en bijzondere wetten bevatten specifieke bepalingen inzake wettelijke erfdeelen. Deze bepalingen moeten allemaal worden bestudeerd om de specifieke aspecten van de wetgeving van deze verschillende rechtsgebieden te bepalen, waarbij de vorm kan variëren van een wettelijk erfdeel *pars bonorum* tot een wettelijk erfdeel *pars valorum* (een recht op een deel van de waarde van het vermogen, dat wordt uitbetaald in contanten en dat een

eenvoudig kredietrecht is, zoals in Catalonië) en zelfs een symbolisch wettelijk erfdeel, zoals in Navarra, waarbij een rituele formule in het testament van de erflater wordt toegepast.

4 Wie erft er en hoeveel, wanneer er geen uiterste wilsbeschikking is?

Het is goed om hier nogmaals op te merken dat Spanje zeven erfrechtstelsels kent. Als er geen testamentaire erfgenenamen zijn, wordt de nalatenschap op grond van het Spaanse nationale burgerlijk recht verdeeld, waarbij de volgende volgorde wordt gehanteerd: 1. nakomelingen; 2. voorouders (in beide gevallen houdt de echtgeno(o)t(e) het recht van vruchtgebruik over een derde of de helft van de nalatenschap); 3. echtgenoten die niet van tafel en bed zijn gescheiden; 4. bloedverwanten van de vierde graad (volle neven en nichten); 5. de staat.

De lokale wetgeving bevat specifieke bepalingen op dit gebied. Behalve een erfrecht voor bloedverwanten wordt in lokale wetgeving ook de mogelijkheid erkend dat de autonome gemeenschap waar de erflater woont, erft, of zelfs een specifieke instelling, in de vorm en onder voorwaarden waarin de wetgeving voorziet.

5 Welke autoriteiten zijn bevoegd:

5.1 op het gebied van erfopvolging?

Wanneer er geen uiterste wilsbeschikking is, zijn notarissen bevoegd om te bepalen welke partijen volgens de wet recht hebben op de nalatenschap (verklaring van erfrecht).

Als een van de betrokken partijen de status van de erfgenenamen, het vermogen dat de erfenis vormt of de verdeling van de erfenis betwist, wordt het geschil via de geëigende juridische procedure door de rechtbank beslecht.

5.2 om een verklaring houdende verwerping of aanvaarding van de nalatenschap te ontvangen?

In de regel wordt een nalatenschap aanvaard of geweigerd ten overstaan van een notaris. Een nalatenschap kan ook uitdrukkelijk worden aanvaard door middel van een onderhands document. Voor bewijsdoeleinden en als goederen worden toegekend, zal echter een notarieel document vereist zijn. Dit laat een mogelijk optreden van een Spaanse consul of een Spaanse diplomaat met notariële taken onverlet.

Aanvaarding kan ook impliciet zijn (door middel van handelingen die noodzakelijkerwijs een bereidheid tot aanvaarding impliceren, of handelingen waartoe de persoon niet gerechtigd zou zijn als hij geen erfgenaam zou zijn).

Iemand die kan aantonen dat hij er belang bij heeft dat de erfgenaam de nalatenschap aanvaardt of weigert, kan de notaris opdragen de erfgenaam te laten weten dat hij dertig kalenderdagen de tijd heeft om de nalatenschap te aanvaarden of te weigeren.

Als de erfgenaam de nalatenschap ten nadele van zijn schuldeisers weigert, kunnen de schuldeisers de rechter verzoeken hun toestemming te verlenen om de nalatenschap namens de erfgenaam te aanvaarden om het verschuldigde bedrag te verkrijgen.

Gedeeltelijke of voorwaardelijke aanvaarding is niet toegestaan. De erfgenaam kan echter wel de nalatenschap en niet het legaat, of andersom, aanvaarden.

5.3 om een verklaring houdende verwerping of aanvaarding van een legaat te ontvangen?

Dezelfde autoriteit als voor de nalatenschap, zoals hierboven beschreven.

Als uitzondering op het verbod op gedeeltelijke aanvaarding geldt echter dat als er diverse legaten bestaan waarover geen belasting hoeft te worden betaald (of als op alle legaten een dergelijke belasting van toepassing is), een legataris deze afzonderlijk kan aanvaarden of weigeren. In geval van een legaat met een belast en een onbelast deel mag een legataris niet het belaste deel van het legaat weigeren en het onbelaste deel aanvaarden.

5.4 om een verklaring houdende verwerping of aanvaarding van een wettelijk erfdeel te ontvangen?

Het wettelijk erfdeel wordt op zichzelf niet aanvaard of geweigerd, maar wordt ontvangen bij wijze van legaat of erfenis; een uitzondering hierop vormen gerechtelijke acties om de betaling van een bedrag of goederen uit de nalatenschap te vorderen.

Op grond van het Burgerlijk Wetboek kan een legataris de nalatenschap weigeren en de verbetering van de erfenis aanvaarden (dat wil zeggen een van de twee derden van het wettelijk erfdeel van de nakomelingen).

6 Korte beschrijving van de procedure voor de behandeling van een erfopvolging uit hoofde van het nationale recht, waaronder de vereffening van de nalatenschap en de verdeling van de goederen (geef ook aan of de erfopvolgingsprocedure ambtshalve wordt ingeleid door een gerecht of een andere bevoegde autoriteit).

Als er een testament is en de erflater een executeur heeft aangewezen, is laatstgenoemde bevoegd de begrafeniskosten en eventuele legaten te betalen, het vermogen in stand te houden, de geldigheid van het testament te beschermen en te zorgen voor de uitvoering daarvan.

Als een bewindvoerder (*contador-partidor*) is aangewezen, is deze persoon verantwoordelijk voor de verdeling van de erfenis. De bewindvoerder kan worden aangewezen door de erflater, door de erfgenenamen (in onderlinge overeenstemming), of door de griffier (*secretario judicial*) of notaris in opdracht van de erfgenenamen en legatarissen die 50 % van het vermogen van de nalatenschap vertegenwoordigen.

Als er geen bewindvoerder is of als de erflater geen verdeling heeft gemaakt, kunnen de erfgenenamen de nalatenschap naar eigen goeddunken onderling verdelen.

In de praktijk vinden in beide gevallen de verdeling van de erfenis en de toekenning van goederen plaats ten overstaan van een notaris, voor bewijsdoeleinden en om rechten in te schrijven.

Wanneer geen bewindvoerder is aangewezen, kan een rechter tot verdeling overgaan, als een erfgenaam daarom verzoekt. De rechter wijst dan een deskundige aan om de waarde van het vermogen te bepalen, en een bewindvoerder om de erfenis te verdelen. Op verzoek kan ook vooraf overeenstemming worden bereikt over de aanwijzing van een beheerder en de inventarisatie van het vermogen door de rechter. De verdeling die de bewindvoerder maakt (met eventuele wijzigingen van de rechter als een erfgenaam bezwaar aantekent), wordt in het notariële dossier opgenomen.

7 Hoe en wanneer wordt iemand erfgenaam of legataris?

Personen die bij wet of uiterste wilsbeschikking aanspraak maken op een erfenis of legaat, worden erfgenaam of legataris na aanvaarding van de nalatenschap of het legaat (zie punt 5.2). De gevolgen van de aanvaarding zijn met terugwerkende kracht van toepassing vanaf het overlijden van de erflater.

8 Zijn de erfgenenamen aansprakelijk voor de schulden van de erflater en, zo ja, onder welke voorwaarden?

Bij zuivere of niet-beneficiaire aanvaarding wordt de erfgenaam aansprakelijk voor alle verplichtingen van de nalatenschap, en bij de betaling daarvan zou niet alleen het geërfd vermogen, maar ook het eigen vermogen van de erfgenaam kunnen worden aangesproken.

Bij beneficiaire aanvaarding is de erfgenaam verplicht om de schulden en andere verplichtingen van de nalatenschap te voldoen, maar slechts tot het bedrag van de waarde van de goederen van de nalatenschap.

9 Welke documenten en/of informatie zijn normaliter vereist voor de registratie van onroerende goederen?

Wanneer iemand erfgenaam of legataris is, betekent dat niet automatisch dat het recht op specifieke onroerende goederen in het kadaster (*Registro de la Propiedad*) wordt ingeschreven, omdat die status geen zakelijk recht op specifieke goederen verschaft. Ten hoogste is een voorlopige inschrijving mogelijk. Erfgenenamen hebben een evenredig recht op de gehele nalatenschap. Legatarissen mogen op persoonlijke titel de erfgenenamen verzoeken de aan hen gelegateerde goederen over te dragen. Voor een daadwerkelijke overdracht van rechten zijn de aanvaarding van de nalatenschap of het legaat en de toekenning van een specifiek onroerend goed nodig. Alleen in bepaalde gevallen (zoals enige erfgenaam, uitsluitende eigendom of een legataris die als enige iets in bezit mag nemen) is het mogelijk de verdeling en de toekenning van de nalatenschap te weigeren.

Voor de inschrijving van onroerende goederen is een notariële akte van aanvaarding van de erfenis en van de toekenning van deze goederen of een gerechtelijke uitspraak nodig, inclusief of samen met, als aanvullende documenten, de erfopvolgingstitel (testament, verklaring van erfrecht, overeenkomst indien toegestaan), de volledige overlijdensakte en de door het Algemene Register van testamenten afgegeven verklaring. Tevens moeten de belastingen op de overdracht van nalatenschap worden betaald.

9.1 Is de benoeming van een beheerder verplicht of op verzoek verplicht? Indien dat verplicht is of verplicht is op verzoek, welke maatregelen moeten er dan worden genomen?

De benoeming van een beheerder (*administrador*) is in het Spaanse recht niet verplicht, maar kan in bepaalde omstandigheden worden overeengekomen voor de verdeling van de erfenis.

9.2 Wie is er gerechtigd de uiterste wilsbeschikking van de erflater uit te voeren en/of de nalatenschap te beheren?

Als in het testament een executeur (*albacea*) is aangewezen (in het Spaanse nationale recht), zal hij de nalatenschap beheren (zie punt 6).

De erflater kan in het testament ook een bewindvoerder voor de nalatenschap aanwijzen, die de waarde van de nalatenschap zal bepalen en de nalatenschap zal verdelen.

Over het algemeen kunnen drie personen worden benoemd – executeur, bewindvoerder en beheerder – die allen administratieve bevoegdheden hebben die kunnen worden aangepast door de erflater of door de rechter, en in bepaalde gevallen door de erfgenamen zelf.

9.3 Over welke bevoegdheden beschikt een beheerder?

De belangrijkste taken van de beheerder van de nalatenschap zijn:

vertegenwoordiging van de nalatenschap;

periodieke verslaglegging over rekeningen;

instandhouding van het vermogen van de nalatenschap en het nemen van alle andere beheermaatregelen die hij noodzakelijk acht.

10 Welke documenten worden krachtens het nationale recht gewoonlijk gebruikt tijdens of aan het einde van een erfopvolgingsprocedure ter staving van de rechtspositie en de rechten van de rechthebbenden? Hebben zij een specifieke bewijskracht?

Een niet-testamenteaire verklaring van erfrecht is een notariële akte waaruit blijkt wie de wettelijke erfgenamen zijn en wat hun erfdeel is.

In de akte van aanvaarding en verdeling (en waar van toepassing de overdracht van legaten) die ten overstaan van een notaris en met instemming van de partijen is opgemaakt, wordt bepaald aan wie specifieke goederen van de nalatenschap toekomen.

Als de erfopvolging plaatsvindt ten overstaan van een rechter, zal de rechterlijke beslissing waarbij de verdeling wordt goedgekeurd (met oplossing van eventuele geschillen), een afdoende titel vormen en zal de erfopvolging, zoals wettelijk is bepaald, worden geëffectueerd door de notaris.

Deze webpagina maakt deel uit van de website [Uw Europa](#).

Al uw [feedback](#) over de verstrekte informatie is welkom.

This webpage is part of an EU quality network

Laatste update: 14/12/2020

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.